

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie pre
Komisie Mestského zastupiteľstva v Žiline

Číslo materiálu: ____/2020

K bodu programu

MONITOROVACIA A HODNOTIACA SPRÁVA O PLNENÍ KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA ŽILINA 2019-2023 – 1. rok obdobia

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál sa odporúča prerokovať v komisii:

KSZaB,

Predkladá:

Mgr. Peter Fiabáne
primátor mesta

Zodpovedný za vypracovanie:

Mgr. Katarína Praženicová
vedúca odboru sociálneho a bytového

Žilina, jún 2020

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. __/2020

Komisia odporúča Mestskému zastupiteľstvu v Žiline na jeho najbližšom zasadnutí

I. zobrať na vedomie

1. Monitorovaciu a hodnotiacu správu o plnení Komunitného plánu sociálnych služieb Mesta Žilina 2019-2023 – 1. rok obdobia

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podľa § 80 ods. a), b) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách) je obec povinná vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb a tým aj súčasne vytvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb vypracúva a schvaľuje obec v zmysle § 83 zákona o sociálnych službách na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom sú zohľadnené miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žilina na roky 2019 – 2023 bol schválený dňa 25.04.2019 Uznesením Mestského zastupiteľstva v Žiline č. 118/2019. Schválením Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Žilina sa postupne začala realizácia jednotlivých schválených priorít rozvoja sociálnych služieb v meste.

Monitorovacia a hodnotiaca správa o plnení Komunitného plánu sociálnych služieb na roky 2019 – 2023 je predkladaná v súlade so záväzkom predložiť raz ročne správu Mestskému zastupiteľstvu. Hodnotenú je plnenie priorít a jednotlivých aktivít – všeobecné priority a cieľové skupiny, kde patria rodiny s deťmi, seniori, osoby so zdravotným znevýhodnením a osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením. Komunitný plán sociálnych služieb je dokument otvorený, v ktorom sú identifikované priority jednotlivých cieľových skupín a tie sú priebežne realizované v súvislosti od aktuálnej finančnej situácie, personálnej a materiálnej pripravenosti.

Monitorovacia a hodnotiaca správa o plnení KPSS hodnotí prvý rok platnosti tohto dokumentu.

Monitorovacia a hodnotiaca správa o plnení Komunitného plánu sociálnych služieb 2019-2023 – 1. rok obdobia

Všeobecné priority

1 Propagácia a informovanosť o sociálnych službách

1.1 Vytvoriť verejne dostupné miesta (MsÚ, FNsP, VÚC a i.) určené na umiestnenie bulletinov, informácií o sociálnych službách v meste spolu s grafikou a tlačou bulletinov:

Zamestnanci OSaB pracujú na príprave informačného bulletinu - *Sprievodca sociálnymi službami v meste Žilina*, ktorý popíše a zverejní kontakty na poskytovateľov sociálnych služieb v meste Žilina, do konca septembra 2020 by mal byť vytlačený a distribuovaný potenciálnym klientom na MsÚ a do iných inštitúcií. Zároveň pripravujeme informačné letáky, ktoré konkrétne popíšu sociálne služby poskytované Mestom Žilina a uľahčia klientom vybavenie konkrétnej sociálnej služby.

1.2 Aktualizovať web stránku mesta o sociálnych službách a zabezpečiť jej propagáciu:

Webová stránka socialne.zilina.sk je priebežne aktualizovaná, propagovaná bude v tlačennom bulletine a v informačných letákoch.

2 Zvýšiť spoluprácu a kvalitu sociálnych služieb

2.1 Spoločné vzdelávanie aktérov sociálnej politiky v meste:

Vzdelávanie sa rozbieha, terajšie sieťovanie odborníkov sa deje v spolupráci so ŽSK, mestom Žilina a neziskovými organizáciami. V hodnotiacom období boli uskutočnené viaceré pracovné stretnutia/vzdelávacie podujatia s partnermi, organizáciami verejnej správy. Na jeseň 2019 sa vedúca odboru sociálneho a bytového stala členom odbornej skupiny pre oblasť sociálne veci Únie miest Slovenska, kde aktívne spolupracuje na riešení sociálnych otázok.

3 Sociálna politika mesta

3.1 Prepracovať finančnú podporu NGO organizácií v meste Žilina:

V roku 2019 bola prehodnotená podpora neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Z rozpočtu mesta Žilina na rok 2020 bolo na podporu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb vyčlenených 270 000 €, ktorí poskytujú sociálne služby pre občanov s trvalým pobytom v meste Žilina, čo je o 100% viac ako v predchádzajúcom roku. (135 000 € - r. 2019). Finančné príspevky boli poskytnuté na prevádzku poskytovanej sociálnej služby a na zabezpečenie výkonu pôsobnosti mesta na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Mesto Žilina v tomto roku zo svojho rozpočtu zatiaľ podporuje 10 neverejných poskytovateľov poskytujúcich sociálne služby pre občanov mesta, čo je o 6 viac ako v minulom roku.

Neziskové organizácie, ktoré pôsobia v oblasti sociálnej si môžu požiadať o príspevok z grantového systému mesta, oblasti sociálnej.

3.2 Úprava VZN mesta Žilina (sociálna a bytová politika a i.):

Mestské zastupiteľstvo v Žiline schválilo dňa 2.12.2019 nové *Všeobecne záväzné nariadenie o pridelovaní nájomných bytov pre sociálne účely vo vlastníctve mesta Žilina*, ktoré jasne upravuje pravidlá pridelovania mestských nájomných bytov v meste Žilina, pričom kladie veľký dôraz na sociálny rozmer bytov. Cieľom bytovej politiky mesta Žilina je poskytnúť bývanie domácnostiam, ktoré z dôvodu nízkeho príjmu nie sú schopné si zabezpečiť bývanie v komerčnom sektore. VZN zavádza nové kritériá pridelovania bytov, pričom zohľadňuje závažnosť situácie žiadateľov o mestský nájomný byt, a to najmä s dôrazom na rodiny s deťmi, osamelých rodičov, osoby so zdravotným postihnutím, seniorov, obe domáceho násillia a mládež opúšťajúcu inštitucionálnu či pestúnsku starostlivosť. Primátor na základe odporúčania Komisie sociálnej, zdravotnej a bytovej môže prideliť až 50% bytov, ktoré budú v danom období k dispozícii, čím je možné prioritne vyriešiť prípady žiadateľov v urgentnej bytovej situácii. Ostatné byty sú pridelované naďalej z poradovníka, takže je zachovaný aj poradovník už zaevidovaných žiadostí. Je zavedený minimálny a maximálny limit príjmu žiadateľov o pridelenie nájomných bytov, na výstavbu ktorých boli použité finančné prostriedky zo Štátneho fondu rozvoja bývania alebo dotácie ministerstva, alebo z rozpočtových prostriedkov mesta Žilina, čím je zachovaný sociálny rozmer nájomného bývania.

4 Podpora sociálneho bývania

4.1 Zvýšiť počet bytov pre sociálne účely:

Mestské zastupiteľstvo v Žiline schválilo dňa 2.12.2019 **Program rozvoja bývania mesta Žilina 2019-2023**, ktorý poskytuje súhrnné informácie o súčasnom stave bytového fondu, obyvateľstve, sociálno-ekonomických podmienkach rozvoja bývania a na základe prognózy vývoja obyvateľstva poskytuje východiská pre plánovanie rozvoja bývania v meste Žilina. Program rozvoja bývania určuje smerovanie a ciele bytovej politiky v meste Žilina v krátkodobom a strednodobom horizonte. Hlavným cieľom programu rozvoja bývania je opis súčasného stavu bývania v meste so zreteľom na už existujúci bytový fond sociálneho bývania a vymedzenie stratégie bytovej politiky mesta vo vzťahu k potrebám pre obyvateľov mesta.

Mestské zastupiteľstvo 17.02.2020 zobralo na vedomie **Návrh konkrétneho zabezpečenia Programu rozvoja bývania mesta Žilina 2019-2020**. V dokumente sú uvedené súčasné projekty mesta Žilina, možnosti priameho odkúpenia bytov ako aj možnosti dlhodobého prenájmu, zoznam potenciálnych vhodných lokalít na výstavbu nájomných bytov či informácie a konkrétne projekty/služby mesta Žilina pre riešenie problematiky ľudí bez domova.

Mesto Žilina si uvedomuje, že záujem o nájomné byty každoročne narastá v dôsledku čoho sa rozširuje aj poradovník žiadostí o pridelenie nájomných bytov. Mesto má zámer riešiť túto situáciu prípravou projektovej dokumentácie na výstavbu nových nájomných bytov či ich rekonštrukciu.

5 Spolupráca v sociálnych službách

5.1 Vytvorenie podmienok podpory cezhraničnej spolupráce a výmeny skúseností v sociálnej oblasti:

V rámci partnerských miest Plzeň, Třinec a Bielsko–Biala si mesto Žilina vymieňa skúsenosti z oblasti poskytovania sociálnych služieb, v rámci návštev partnerských miest sme navštívili viaceré sociálne inštitúcie a inšpirovali sa ich sociálnymi a bytovými politikami. Uvedenú spoluprácu je potrebné do budúcnosti podporovať a rozšíriť aj o ďalšie mestá a krajiny.

5.2 Podpora dobrovoľníctva:

Sieť dobrovoľníkov aktívne pomáha pri vzdelávaní a integrácii obyvateľov vylúčenej komunity na Bratislavskej ulici v spolupráci s rôznymi NGO, v roku 2020 bola sieť rozšírená o 7 dobrovoľníkov. Dobrovoľníci sa zameriavajú na činnosť s deťmi v predškolskom veku a mládežou, aktivity prebiehajú na edukačnej a voľnočasovej úrovni. S ich pomocou sa lepšie darí predchádzať vzniku sociálno-patologickým javom a taktiež pod vedením dobrovoľníkov dochádza k zmysluplnému tráveniu voľného času.

V období zasiahnutia koronavírusom mesto vytvorilo databázu dobrovoľníkov, ktorí pomáhajú vykonávať nákupy potravín a liekov, najmä seniorom. Svojou prítomnosťou taktiež zmiernili dopady izolácie u najviac ohrozenej skupiny obyvateľstva počas pandémie a mnohí zostali aktívni aj po uvoľnení opatrení. Celkový počet prihlásených dobrovoľníkov dosiahol 197.

Mesto Žilina zriadilo team psychológov, ktorí poskytovali psychologické služby prostredníctvom telefonickej infolinky. Ich práca bola vykonávaná na základe dobrovoľníckej zmluvy. Spolupráca prebieha aj s dobrovoľníkmi zo Slovenského Červeného Kríža.

Cieľová skupina: Rodiny s deťmi

1 Rodina s deťmi do troch rokov

1.1 Podpora skvalitnenia a rozšírenie služieb v zariadeniach starostlivosti pre deti pre deti do 3 rokov (detské jasle):

V roku 2019 podalo mesto Žilina projekt s názvom *Edukačné pomôcky pre deti do troch rokov na Nadáciu Kia Motors Slovakia*, ktorého predmetom bolo poskytnutie grantu v hodnote **7 830,00 €**. Cieľom projektu bola obnova a modernizácia očných prístrojov pre diagnostiku a liečbu zrakovo postihnutých detí, obnova edukačných a didaktických pomôcok a zakúpenie interaktívneho systému do Zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa na ulici Veľká okružná a Puškinova. Zakúpením uvedených pomôcok sme deťom priniesli nové možnosti rozvoja v oblasti jemnej a hrubej motoriky, v pohybových aktivitách, zdravotných cvikoch, ale aj v samoobslužných činnostiach.

Na mesiac jún 2020 je naplánovaný začiatok rekonštrukcie Zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa na ulici Puškinova. Rekonštruovať sa bude elektroinštalácia

celého zariadenia a strecha jednej budovy. Uvedená rekonštrukcia bude financovaná z rozpočtu mesta.

1.2 Podpora komunitných aktivít/Materských centier:

Na rok 2020 je naplánované zrekonštruovať a sprístupniť verejnosti prevádzkovú časť prízemnia obytného domu na Solinkách na ulici Borová 8110/43, ktorá bude slúžiť ako **materské centrum, resp. denné centrum pre matky s deťmi**. V súčasnosti je spracovaná projektová dokumentácia a vydané stavebné povolenie, ktoré v krátkom čase nadobudne právoplatnosť. Finančné prostriedky na uvedenú rekonštrukciu budú použité z rozpočtu mesta vo výške 16 900 €. Vzhľadom na momentálnu situáciu je uvedená investícia dočasne pozastavená. Na získanie finančných prostriedkov na interiérové vybavenie požiadalo mesto Žilina v roku 2020 o poskytnutie grantu z niektorých nadácií.

2 Rodina v kríze

2.1 Zriadenie núdzového bývania a integračného centra (kapacita do 20 osôb):

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala.

2.2 Podpora samostatného bývania:

Všeobecne záväzné nariadenie č. 18/2019 o pridelovaní nájomných bytov pre sociálne účely vo vlastníctve mesta Žilina kladie veľký dôraz na sociálny rozmer bývania. Zavedením kritérií sa zohľadňuje závažnosť situácie žiadateľov o mestský nájomný byt, a to najmä s dôrazom na rodiny s deťmi, osamelých rodičov, osoby so zdravotným postihnutím, seniorov, obe domáceho násillia a mládež opúšťajúcu inštitucionálnu či pestúnsku starostlivosť. Primátor mesta na základe odporúčania komisie môže pridelit' až 50% bytov, ktoré budú v danom období k dispozícii, čím je možné prioritne vyriešiť prípady žiadateľov, u ktorých je urgentná situácia.

2.3 Podpora dostupnosti sociálnych služieb zameraných na rodiny v kríze:

Rodiny v kríze sa môžu obrátiť so žiadosťou o finančnú pomoc na Nadáciu Mesta Žilina a Nadáciu pre podporu rodiny ŽSK a Rodinné centrum pomoci, kde sú ľuďom poskytované služby psychologického, právneho a sociálneho poradenstva. Z rozpočtu mesta Žilina bolo pre Nadáciu Mesta Žilina schválených 23 000 € na rok 2020.

3 Podpora rodín a medzigeneračné spolužitie

3.1 Vznik susedských/komunitných centier v mestských častiach:

Na rok 2020 je naplánované zrekonštruovať a sprístupniť verejnosti prevádzkovú časť prízemnia obytného domu na Solinkách na ulici Borová 8110/45, ktorá bude slúžiť ako **Denné centrum pre seniorov**, susediť bude s **Denným centrom pre matky s deťmi**. Tu vzniká priestor na vybudovanie a rozširovanie medzigeneračného spolužitia. V súčasnosti je spracovaná projektová dokumentácia a vydané stavebné povolenie, čakáme na právoplatnosť. Finančné prostriedky na uvedenú rekonštrukciu budú použité z rozpočtu mesta vo výške 25 052 €. Vzhľadom na momentálnu situáciu je uvedená investícia dočasne pozastavená. Na získanie finančných prostriedkov na interiérové vybavenie podalo mesto Žilina v roku 2020 projektové zámery na vybrané nadácie.

Mesto Žilina pripravuje rekonštrukciu nebytových priestorov na ulici Korzo na sídlisku Hájik. V uvedených priestoroch plánuje v roku 2020 otvoriť **Komunitné centrum pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením**, v ktorom budú pôsobiť 2 terénni sociálni pracovníci. Tí budú poskytovať základné sociálne poradenstvo a organizovať prácu s deťmi a rodinami v spolupráci s rôznymi inštitúciami. Prostredníctvom vybudovania Komunitného centra na Hájiku vznikne priestor na odbúravanie medzigeneračných nedorozumení a vznikne priestor na budovanie medzigeneračného porozumenia a spolunažívania.

4 Podpora preventívnych programov

4.1 Podpora preventívnych programov (diskriminácia, ľudské práva, protidrogová prevencia, násilie na rodinách a i.):

V spolupráci s oddelením školstva a mládeže a OZ Náruč pripravujeme školenia pre ZŠ a MŠ o prevencii násilia na deťoch a o prevencii sexuálneho násilia na deťoch. Radi by sme vytvorili sieť spolupracujúcich organizácií a zamestnancov škôl, aktívnych v oblasti prevencie násilia na deťoch a šikany. V spolupráci s CPPP a P pripravujeme intenzívnejšiu spoluprácu so školskými psychológmi, preventistami a špeciálnymi pedagógmi. V októbri 2019 sa všetky ZŠ už po druhýkrát zapojili do projektu „protidrogový vlak“. Medzi preventívne opatrenia môžeme zaradiť aj posilnenie voľnočasových aktivít a krúžkovej činnosti v marginalizovaných komunitách detí na Bratislavskej a Košickej ulici.

Cieľová skupina: Seniori

1 Sociálne služby v domácom prostredí

1.1 Posilnenie kapacít opatrovateľskej služby (20 opatrovateliek/opatrovateľov):

V roku 2019 bol navýšený počet opatrovateliek pracujúcich v prirodzenom prostredí klienta o 3 pracovné miesta z 48 na 51 opatrovateliek. Mesto Žilina v jednom prípade využilo finančný príspevok z ÚPSVaR Žilina na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti a prijalo do pracovného pomeru na 6 mesiacov znevýhodneného uchádzača o zamestnanie. O túto podporu sa odbor sociálny a bytový uchádzal v priebehu roka 2019 viackrát, ale spomedzi uchádzačov o zamestnanie evidovaných na ÚPSVaR Žilina nikto nespĺňal podmienky.

V mesiaci máj 2020 boli vyhlásené 2 voľné pracovné miesta na pozíciu opatrovateľka (rozvoz stravy do domácnosti), ktoré budú v mesiaci jún 2020 obsadené. Odbor sociálny a bytový má záujem posilňovať kapacity opatrovateľskej služby podľa požiadaviek klientov. Na rok 2020 má v rozpočte naplánované finančné prostriedky na 5 nových opatrovateliek.

Na rok 2020 má mesto Žilina uzatvorenú zmluvu o poskytnutí finančného príspevku vo výške 105 000€ s Diecéznou charitou Žilina na zabezpečenie poskytovania sociálnej služby – domáca opatrovateľská služba pre občanov s trvalým pobytom v meste Žilina, na základe ich výberu poskytovateľa sociálnej služby. Oproti roku 2019 bola suma navýšená o 35 000 €.

2.1 Posilnenie opatrovateľskej služby a odľahčovacej služby počas víkendov a sviatkov (60 klientov):

Odbor sociálny a bytový v mesiaci november 2019 realizoval prieskum u klientov opatrovateľskej služby, ktorým je poskytovaná sociálna služba prostredníctvom mesta Žilina. Cieľom prieskumu bolo zistiť záujem o rozširovanie počtu hodín opatrovateľskej služby a o záujem o víkendovú službu a službu počas sviatkov. Klientom, ktorí uviedli, že majú záujem o rozšírenie počtu opatrovateľských hodín, boli priebežne hodiny navýšené. Výsledky prieskumu hovorili o tom, že naši klienti o víkendové služby a služby počas sviatkov neprejavili záujem. Mesto Žilina poskytuje opatrovateľskú službu v domácom prostredí klienta priemerne mesačne 173 klientom. V hodnotenom období bola poskytnutá odľahčovacia služba dvom klientom.

2.2 Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci (40 klientov):

Mesto Žilina reagovalo na Výzva č. OPII-2019/7/9-DOP, na predkladanie Žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku so zameraním na „Digitálnu inklúziu“ z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra. Touto výzvou boli podporované dva typy dopytovo – orientovaných projektov. Mesto Žilina malo záujem v spolupráci so ŽSK reagovať na Aktivitu II - Zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny - ide o typ projektu, ktorého cieľom je zvýšenie a/alebo zavedenie využívania nástrojov pre podporu asistovaného života a/alebo telemedicíny. Uvedená výzva bola však zastavená a finančné prostriedky boli refinancované na iný účel.

2.3 Zvýšiť dostupnosť dovozu stravy a zvýšenie kvality stravovania v jedálňach (100 klientov):

Pre prijímateľov sociálnej služby, ktorí majú ťažké zdravotné postihnutie, nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšili dôchodkový vek, poskytuje mesto Žilina stravovanie prostredníctvom donášky stravy do domácnosti. Donáška stravy je v súčasnosti zabezpečená prostredníctvom 6 motorových vozidiel na území mesta Žilina (v minulosti 5 motorových vozidiel), oproti roku 2019 je sociálna podporná služba dostupnejšia pre väčší počet prijímateľov. V roku 2019 sa poskytovala donáška stravy priemerne denne 310 prijímateľom a v roku 2020 sa počet zvýšil na 406.

Vzhľadom na rastúcu potrebu a záujem o donášku stravy sa mesto Žilina v rámci projektu „*Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy v meste Žilina*“ a žiadosti o grant podaného v rámci programu SK - Climate Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu uchádza o možnosť nákupu elektromobilov. Vyhodnotenie žiadosti o grant je v termíne do konca mesiaca júl 2020. Zámerom projektu bola možnosť rozšírenia a sprístupnenia podpornej sociálnej služby prostredníctvom donášky stravy do domácnosti, vzhľadom k momentálne obmedzeným možnostiam. Zvýšením prepravnej kapacity sa zároveň zníži časový interval, počas ktorého bude donáška realizovaná priamo do domáceho prostredia.

Na objednávanie a odhlasovanie obedov prostredníctvom internetu a prehľadné informácie o poskytovaní stravovania v jedálňach mesto Žilina prostredníctvom procesu verejného obstarávania realizovalo dodanie *bezstravenkového - čipového systému*. Vzhľadom na aktuálnu situáciu koronavírusu COVID-19 a zvýšené výdavky mesta Žilina, bola zatiaľ realizácia dodania bezstravenkového - čipového systému pozastavená. Predpokladaná hodnota zákazky je do 24 080 Eur bez DPH.

Pri realizácii aktivity zvýšenia kvality stravovania v jedálňach je potrebné uviesť, že bez zvýšenia úhrad od prijímateľov sociálnej služby za poskytnuté stravovanie a stravovanie prostredníctvom donášky do domácnosti nebude možné efektívne naplniť túto aktivitu. Kvalita stravovania zohľadňuje momentálne finančné možnosti jedálne. Úhrady od prijímateľov sociálnej služby za poskytnuté stravovanie a stravovanie prostredníctvom donášky do domácnosti stanovené v momentálne platnom VZN sa v minulosti dlhodobo neupravovali. Z uvedeného vyplýva potreba zvýšenia stravnej jednotky (náklady na potraviny a režijné náklady na prípravu stravy), ktorá v súčasnej dobe nezodpovedá nárastu cien potravín. Zmena VZN je naplánovaná súčasne so zavedením bezstravenkového – čipového systému.

2 Sociálne služby v zariadeniach

2.1 Zriadenie zariadenia opatrovateľskej služby (20 klientov):

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala

2.2 Vznik nových zariadení pre seniorov komunitného/rodinného typu (20 klientov):

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala

3 Aktívne starnutie

3.1 Vytvoriť podnetné prostredie v denných centrách:

Ideálne je prepájanie aktivít pre seniorov s aktivitami pre deti, ktoré podnecujú medzigeneračnú spoluprácu. Podľa zákona o sociálnych službách sa v dennom centre poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou. Naše aktivity na vytvorenie a oživenie už existujúcich denných centier smerujú práve k rozširovaniu záujmovej činnosti a poradenstva a spolupráci medzi generáciami.

3.2 Podpora a motivácia k dobrovoľníctvu pri zabezpečovaní sociálnych služieb:

V období zasiahnutia koronavírusom mesto vytvorilo databázu dobrovoľníkov, ktorí pomáhajú najmä seniorom vykonávať nákupy potravín a liekov, ako aj iné služby. Dobre je rozbehnutá spolupráca s 3. sektorom a Slovenským červeným krížom. Snahou bude

dobrovoľníkov združovať a využívať ich pomoc aj naďalej. Odbor sociálny a bytový nadviazal spoluprácu v rámci dobrovoľníctva s Univerzitou tretieho veku UNIZA na pomoc pri zabezpečovaní sociálnych služieb v meste Žilina. Vzhľadom na vzniknutú situáciu je momentálne uvedená spolupráca pozastavená.

Cieľová skupina: Osoby so zdravotným znevýhodnením

1 Debarierizácia

1.1 Podpora debarierizácie verejného priestranstva, budov a i.: Nové verejné priestory, ako cesty, priechody pre chodcov a chodníky sú budované podľa platnej legislatívy ako bezbariérové. V niektorých prípadoch však z dôvodu šetrenia verejných prostriedkov dochádza iba k rekonštrukciám či opravám už existujúcich plôch. Mesto Žilina má záujem o vytvorenie Pocitovej mapy bariér v meste Žilina, na ktorej sa budú podieľať zástupcovia organizácií s jednotlivými druhmi zdravotného postihnutia. V roku 2020 Mestské divadlo zakúpilo nové zariadenie na titulkovanie predstavení v Mestskom divadle, čím umožní ľuďom s poruchami sluchu lepšie rozumieť hovorenému slovu.

1.2 Podpora debarierizácie sociálnych služieb v meste:

Potreba debarierizovať sociálne služby vyplynie z Pocitovej mapy bariér v meste Žilina.

1.3 Založiť radu pre debarierizáciu:

Mestské zastupiteľstvo v Žiline 17.09.2019 schválilo návrh na založenie bezbariérovej komisie a jej štatút. Komisia svoju činnosť zahájí v roku 2020 v spolupráci s organizáciami, ktoré pomáhajú a zastupujú ľudí s rôznymi druhmi postihnutia.

2 Podpora dostupnosti sociálnych služieb

2.1 Podpora poskytovania základného sociálneho poradenstva:

V zmysle § 19 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je sociálne poradenstvo odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Sociálne poradenstvo sa vykonáva na úrovni základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva.

Pracovisko klientského centra v budove Mestského úradu je od júla 2019 personálne zabezpečené stálym zamestnancom. Činnosť pracoviska je prioritne zameraná na poskytovanie základného sociálneho poradenstva, posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa zákona o sociálnych službách.

Podpora poskytovania základného sociálneho poradenstva je zabezpečovaná aj v rámci terénneho sociálneho prieskumu - sociálnej posudkovej činnosti, po doručení žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, referátom opatrovateľských a posudkových činností, odboru sociálneho a bytového priamo v prirodzenom domácom prostredí klienta.

2.2 Rozvoj požičovne kompenzačných pomôcok:

V rámci mesta Žilina sa tejto sociálnej službe - požičiavaniu zdravotných pomôcok aktívne venuje Diecézna charita Žilina. O túto službu má pravidelne záujem približne 100 osôb ročne.

2.3 Tlmočnická služba pre sluchovo postihnuté osoby:

Mesto Žilina na rok 2020 vyčlenilo z rozpočtu Mesta 10 000 € na prevádzku poskytovanej služby Asociácii Nepočujúcich Slovenska - ANEPS Žilina, ako dobrovoľníckemu občianskemu združenie humanitného a charitatívneho charakteru Nepočujúcich občanov, ktoré vykonáva sociálnu prevenciu, poskytuje sociálne poradenstvo a informácie nepočujúcim občanom s využitím posunkového jazyka nepočujúcich, artikulácie a dostupných informačných prostriedkov.

2.4 Podpora rozvoj opatrovateľskej služby:

Mesto Žilina v zmysle § 41 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov poskytuje opatrovateľskú službu na území mesta Žilina. Opatrovateľská služba je poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. A je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať o.i. fyzickej osobe ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu. V prípade, že osoba so zdravotným

znevýhodnením požiada mesto Žilina o poskytovanie opatrovateľskej služby, za dodržania zákonných podmienok, je služba poskytnutá.

2.4 Podpora pre rodiny so zdravotne postihnutým dieťaťom a proces integrácie detí so ZP do ZŠ:

Oddelenie školstva a mládeže aktívne pracuje v oblasti integrácie detí so ZP do ZŠ – v školách, kde sú takéto deti, je žiadaný asistent učiteľa, buď priamo cez okresný úrad na ministerstve, financované z mesta Žilina alebo prebiehajú na viacerých školách projekty, kde sú prijímaní asistenti učiteľa, špeciálni pedagógovia alebo psychológovia. Pri niektorých deťoch máme asistentov už aj v materskej škole. Asistenti pomáhajú deťom pri integrácii a školy ich prácu veľmi oceňujú, dokonca privítali by predĺženie jednotlivých projektov.

Projekty ako „*V ZŠ úspešnejší*“, „*Rovnosť šanci – základ rozvoja osobnosti*“, „*Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov*“ sú hradené z fondov EÚ, spolufinancované zo ŠR a mestom Žilina (celkovo 30 asistentov učiteľa, 3 špeciálni sociálni pedagógovia, 4 špeciálni pedagógovia a 8 školských psychológov), ako aj projekt „*Praxou k zamestnaniu*“ v MŠ financovaný z ÚPSVaR (2 pomocní vychovávateľa). Zameriavajú sa na utváranie rovnosti vo výchove a vzdelávaní, na prekonávanie informačných, zdravotných, sociálnych a kultúrnych bariér, naplňajú individuálne edukačné potreby žiakov s ťažkosťami v učení, problémami v správaní. Školské zariadenia privítajú predĺženie trvania jednotlivých projektov. Mesto Žilina aktívne podporuje zapájanie školských zariadení do projektov, ktoré financujú projektových zamestnancov pomáhajúcich v integrácii detí so ZP. Je potrebné aj naďalej aktívne poskytovať osobných asistentov v školských zariadeniach.

3 Zamestnanosť a príjmy osôb so zdravotným znevýhodnením

3.1 Vytvorenie chráneného pracoviska sociálneho podniku:

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala.

4 Osobná asistencia pre osoby s ŤZP

4.1 Podpora práva na nezávislý život (podpora samostatného bývania) a sebaurčenie osôb s ŤZP:

Mesto Žilina v roku 2019 nadviazalo spoluprácu s Organizáciou muskulárnych dystrofiíkov v SR, Agentúrou osobnej asistencie Žilina, občianske združenie a v roku 2020 uzatvorilo s uvedeným občianskym združením zmluvu o poskytnutí finančného príspevku vo výške 10 000€ na prevádzku poskytovanej sociálnej služby – sprostredkovanie osobnej asistencie. Sociálna služba je poskytovaná pre osoby s trvalým pobytom v Žiline. Uvedený finančný príspevok je prepočítaný na 1 273 hodín za rok.

Cieľová skupina: Osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením

1 Ľudia bez domova

1.1 *Sčítanie osôb ohrozených stratou bývania a bez domova na území mesta (ETHOS):*

Mestská polícia v Žiline sa v mesiaci november 2019 sa zamerala na kontrolu miest kde prespávajú a zdržiavajú sa ľudia bez domova. Počty ľudí bez domova na území mesta sa neustále menia, odhadom sa ich tu pohybuje okolo 150.

Na prelome mesiacov apríl a máj 2020 bol realizovaný prieskum Slovenským červeným krížom Žilina (dvaja dobrovoľníci) a terénnym sociálnym pracovníkom Diecéznej Charity Žilina. Cieľom prieskumu bolo zachytiť osoby bez domova, ktoré nevyužívajú dostupné sociálne služby na území mesta Žilina. V zmysle klasifikácie ETHOS ide o osoby bez strechy prežívajúce vonku, ktorých domovom sa stali verejné dostupné priestory ako napr. opustené budovy, kanály, podchody, estakády, podkrovia, garáže prípadne svojpomocne postavené vlastné bývanie typu slum v intraviláne mesta alebo na jeho periférii. Anketu tvorili dve sady otázok. Prvá sada bola zameraná na čiastočnú sociálnu anamnézu a druhá na zdravotný stav.

Celkovo bolo identifikovaných 25 osôb na území mesta Žilina a v jeho blízkosti. Nepodarilo sa však zastihnúť všetky osoby vo svojich príbytkoch. Rovnako si nedovoľujeme tvrdiť, že máme vedomosť o výskyte všetkých osôb bez domova, ktorí nevyužívajú sociálne služby v území mesta. Jedinou možnosťou ako zachytiť čo možno najviac osôb, je pravidelný a dlhodobý terénny program zameraný na osoby bez domova.

1.2 *Zriadenie nocľahárne (muži, ženy, páry) (50 klientov):* aktivita 1.2 a 1.3. sme spojili.

1.3 *Zriadenie nízkoprahového denného centra (60 klientov):*

Diecézna Charita Žilina poskytuje sociálne služby Nocľaháreň a Nízkoprahové denné centrum pre ľudí bez domova – Dom charity sv. Vincenta v Žiline, čím zabezpečuje

starostlivosť o ľudí bez domova v meste Žilina ako jediný poskytovateľ sociálnych služieb vo vyššie uvedených sociálnych službách, ktoré je obec povinná zabezpečiť v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Diecézna Charita Žilina poskytuje služby ľuďom bez domova profesionálne už od roku 1996, pod terajším názvom od roku 2009, čím úlohu mesta v tejto oblasti plne supluje.

V zmysle zákona č. 448/2008 je aj mesto Žilina v rozsahu svojej povinnosti povinné financovať služby pre ľudí bez domova. Legislatívnou povinnosťou mesta je zabezpečiť riešenie náhradných priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb nocľaháreň a nízkoprahové denné centrum, pretože súčasné priestorové a hygienické podmienky v existujúcej budove Diecéznej Charity na Predmestskej ulici sú nevyhovujúce. Na budovu na Predmestskej ulici, kde sa Dom charity sv. Vincenta aktuálne nachádza, je už vydané búracie povolenie.

Pre poskytovanie sociálnych služieb nocľaháreň a nízkoprahové denného centra bolo potrebné počas roka 2020 nájsť vyhovujúce priestory. Žilinská diecéza získala do vlastníctva nehnuteľnosť pre účely zriadenia nocľahárne a nízkoprahového denného centra na ulici Bratislavská 423/27 v Žiline. Budova však nespĺňa potrebné legislatívne parametre pre poskytovanie uvedených sociálnych služieb a musí prejsť rekonštrukciou. Budovu je potrebné zrekonštruovať a prispôbiť na poskytovanie daných sociálnych služieb podľa platných predpisov.

Z uvedeného dôvodu bolo Mestskému zastupiteľstvu v Žiline dňa 17.02.2020 predložené ***Memorandum o spolupráci pri poskytovaní sociálnych služieb pre ľudí bez domova.*** Mesto Žilina sa zaviazalo v zákonom dovolenej forme poskytnúť Rímskokatolíckej cirkvi podporu vo výške maximálne 200 000,- €, prioritne odkúpením spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti č. 423 na Bratislavskej ulici v Žiline.

Rekonštrukciou uvedenej budovy sa rozšíri prioritne kapacita nocľahárne o cca 35 miest zo súčasných 25 na cca 60 miest a zároveň sa rozšíri aj možnosť poskytovať sociálnu službu v nízkoprahovom dennom centre.

1.4 Zriadenie "ohrevňa" nízkoprahová nocľaháreň (15 klientov):

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala.

1.5 Podpora terénnej sociálnej práce streetwork ľudia bez domova:

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala.

2 Zamestnanosť osôb z nízkym vzdelaním a sociálne vylúčených

2.1 Sociálny podnik (napr. pracovňa, výroba peliet, práce vo verejnom záujme ...):

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala.

3 Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

3.1 Aplikovať systém housing ready a housing first (5 rodín/rok):

Uvedená aktivita sa zatiaľ nerealizovala

3.2 Aplikovať inštitút osobitného príjemcu na dávku v hmotnej núdzi

V súčasnej dobe nie je možné aplikovať inštitút osobitného príjemcu na dávku v hmotnej núdzi z dôvodu, že z dávky v hmotnej núdzi nie je možné realizovať žiadne zrážky. Dávka je určená na zabezpečenie základných životných potrieb, čo na účely tohto zákona sú jedno teplé jedlo denne, nevyhnutné ošatenie a prístrešie. Tento druh sociálnej dávky je považovaný za minimálny príjem občana, ktorý slúži na jeho základné prežitie.

3.3 Rozšíriť služby a priestory v rámci komunitného centra na Bratislavskej ulici:

Sociálnu službu krízovej intervencie v Komunitnom centre na Bratislavskej poskytovali 2 terénne sociálne pracovníčky, od mája 2019 bola prijatá do pracovného pomeru tretia terénna sociálna pracovníčka. Čas poskytovania sociálnej služby v Komunitnom centre na Bratislavskej bol predĺžený na pracovné dni od 8.00 do 17.00 hodiny. Sociálne služby krízovej intervencie sa opätovne začali poskytovať aj v bytovom dome na Košickej ulici, kde prebieha individuálne doučovanie detí a poskytovanie základného sociálneho poradenstva dospelým obyvateľom bytového domu.

Od júla 2019 bola v priestoroch ZŠ na ulici Hollého uvedená do užívania *klubovňa pre klientov Komunitného centra*. V klubovni prebieha individuálna výučba detí v predškolskom veku, pin-pongový krúžok, práca s rodičmi a deťmi, nácvik rodičovských zručností, voľnočasové aktivity, arteterapia s asistentkami z DeD Bytča. Od septembra 2019 v uvedených priestoroch pôsobí Súkromná základná umelecká škola – hudobný odbor, pod vedením pána Čonku sa vyučuje hra na gitaru a klávesy, spev. Súkromná základná umelecká škola tu vyučuje aj moderný tanec, o krúžky majú deti veľký záujem.

Poskytovaná sociálna služba v Komunitnom centre bola rozšírená o spoluprácu so 7 dobrovoľníkmi, ktorí aktívne spolupracujú pri individuálnej príprave na školské vyučovanie detí, sprevádzaní detí na voľnočasové aktivity, organizujú deťom letné výlety.

V rámci priestorov Komunitného centra prebiehajú nové záujmové aktivity – kreatívne dielne, preventívne aktivity – osvojenie základov slušného správania a hygienických návykov, základy prvej pomoci s príslušníkmi Mestskej polície - preventistami.

V rámci udržateľnosti projektu „*Účinné vzdelávanie detí z MRK a ich rodičov*“, sú do konkrétnych aktivít zapojení priamo obyvatelia komunity - ako lektori a pod ich vedením prebieha krúžok výtvarný, športový a tvorivé dielne.

Pracovníčky Komunitného centra nadviazali spoluprácu s personálnou agentúrou Personica, stretnutia sú zamerané zamestnávajú znevýhodnených osôb a ich uplatnenie na trhu práce, vypisovanie žiadostí a príprava na pracovný pohovor.

Pracovníčky centra sa pravidelne zúčastňujú školení a vzdelávacích aktivít, okrúhlych stolov zameraných na osobnostný a pracovný rozvoj, kde v užšom kontakte majú možnosť nadviazania ďalšej spolupráce aj s inými inštitúciami na hlbšie rozoberanie sociálnej problematiky. V komunitnom centre prebieha na pravidelnej báze stretnutie a komunikácia s Centrom pre deti a rodinu Bytča, výmena informácií a vypracovanie plánu na zlepšenie práce s rodinou a deťmi, potreba doučovania.

V komunitnom centre vznikla úzka spolupráca s Krízovými Centrami Lúč Žilina, Áno pre Život Rajec, Zariadenie núdzového bývania a útulok Prameň, Dolný Kubín, Dom Svätej Kláry, Liptovský Mikuláš, Centrami pre deti a rodiny, spolupracujú s ÚPSVSR Žilina, Centrom právnej pomoci, Nadáciou ŽSK, s rôznymi občianskymi združeniami, spolupráca s ZŠ, špeciálnymi ZŠ a strednými školami a iné.

V komunitnom centre boli zrealizované zbierky šatstva, hygienických potrieb a potravín pre najviac ohrozené rodiny s maloletými deťmi /v spolupráci so spoločnosťami Tesco, nadácia PONTIS a Diecézna charita Žilina, Kia Motors Slovakia, Slovenský Červený Kríž Žilina, s dobrovoľníkmi darcami.

Komunitné centrum bolo v roku 2019 vybavené v spoločných priestoroch novými nábytkom na úschovu čistiacich a hygienických prostriedkov. Vybavenie komunitného centra bolo doplnené o počítač, ktorý využívajú záujemci pri hľadaní zamestnania a taktiež deti pri vytváraní školských projektov, ale tiež v rámci voľnočasových aktivít na zvyšovanie počítačovej gramotnosti detí a dospelých.

V priebehu rok 2019 bol vytvorený v blízkosti KC úložný priestor na pracovné náradie, ktoré si obyvatelia môžu bezplatne zapožičať a tak si udržať čistotu okolo bytových domov a zlepšiť si kvalitu prostredia, v ktorom bývajú.

V roku 2019 vznikla spolupráca s Považskou galériou v Žiline, kde prebiehajú výtvarné krúžky, premietanie náučných filmov pre deti.

V roku 2019 podalo mesto Žilina projekt s názvom **Komunitné centrum Bratislavská ulica na Nadáciu Kia Motors Slovakia**, ktorého predmetom bolo poskytnutie grantu v hodnote **2 600,00 €**. Finančné prostriedky z grantu boli použité na zakúpenie nových pomôcok, ktoré nám umožnili vykonávať a realizovať nové záujmové aktivity s deťmi z MRK (marginalizovanej rómskej komunity), čím sa navýšil počet detí na jednotlivých aktivitách. Aktivity boli zamerané na rozvoj detí a ich zmysluplné trávenie voľného času. Prostredníctvom grantu sa zlepšila individuálna práca s jednotlivcami a tiež sa nám podarilo vytvoriť a rozšíriť aktivity zamerané na hudobný rozvoj detí z MRK, edukáciu a športové aktivity.

Prostredníctvom Nadácia EPH- Projekt rozvoja činnosti Komunitného centra na Bratislavskej ulici v Žiline v grantovej výzve Oporný bod / rok 2019/ bol realizovaný nákup pin-pongového stola do exteriéru a dataprojektora.

Mesto Žilina podpísalo zmluvu o pokračovaní **NP Podpora a skvalitňovanie terénnej sociálnej práce-TSP II**. Zmluva o spolupráci bola podpísaná dňa 31.01.2020 a je uzatvorená na dobu určitú a to do 31.12.2023. Zmluvné strany sa dohodli, že počet TSP, na ktorých bude IA MPSVaR SR poskytovať finančné prostriedky sú traja terénni sociálni pracovníci (TSP). Finančné náklady na jedného TSP činia na rok 2020 sumu 1.171,85€, na obdobie štyroch rokov /počas trvania projektu/ to predstavuje sumu 56 248,80 €/na jedného TSP. Celkové náklady na mzdy pre troch TSP, počas obdobia troch rokov/doba trvania projektu predstavujú sumu **168 746,40 €**. Uvedená suma sa bude meniť a to vzhľadom k tomu, že bude priebežne podliehať valorizácii. Možnosť realizovať výberové konania na pozíciu terénneho sociálneho pracovníka podľa „štandardného“ postupu, boli z dôvodu Opatrení prijatých v reakcii na koronavírus dočasne pozastavené. S účinnosťou od 28.05.2020 je možné realizovať výberové konania štandardným spôsobom.

Mesto Žilina má záujem realizovať **nadstavbu Komunitného centra na Bratislavskej ulici**. Od júna 2019 prebiehala príprava projektovej dokumentácie a inžinierska činnosť nadstavby existujúceho Komunitného centra. Stavebné povolenie bolo vydané v decembri

2019. Nadstavbu by sme radi financovali z viacerých zdrojov: Dotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a Dotácia splnomocnenca pre rómske komunity.

Mesto Žilina z bezpečnostných dôvodov plánuje v danej lokalite **vybudovanie kamerového systému**, ktoré bolo zaradené ako jedna z aktivít projektu, ktoré pripravuje Mesto Žilina v rámci vyhlásenej výzvy OP Integrovaná infraštruktúra: výzva č. OPII-2020/7/11-DOP – Moderné technológie. Aktivita bola pripravovaná v spolupráci s Mestskou políciou Žilina. Dokončená štúdia realizovateľnosti bude predložená na riadiaci orgán OP II v termíne júl 2020 a samotná žiadosť o NFP v termíne august 2020.

Medzi ďalšie investičné akcie pripravuje mesto rekonštrukciu nebytových priestorov na ulici Korzo na sídlisku Hájik. V uvedených priestoroch plánuje v roku 2020 otvoriť **Komunitné centrum pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením**, v ktorom budú pôsobiť 2 terénni sociálni pracovníci.